

Motion om ekodukt över västra stambanan i Älvsjö

Motion från Ashna Ibrahim (C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

Ashna Ibrahim (C) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att en ekodukt eller sociodukt som förbinder östra Älvsjöskogen med västra Älvsjöskogen ska byggas över stambanan. Detta för att stärka de ekologiska värdena i skogen och för att möjliggöra tillgång till skogen.

Västra stambanan utgör en barriär. Kopplingar över och under stambanan som stärker sociala och ekologiska samband är möjliga åtgärder i enlighet med stadens strategiska planering. En sociodukt på aktuell plats har beräknats till 240 miljoner kronor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, OK Älvsjö-Örby och Stockholms Naturskyddsförening.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, OK Älvsjö-Örby och Stockholms Naturskyddsförening har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att västra stambanan utgör en barriär och att överbygga det är möjligt i enlighet med stadens strategiska planering. Kontoret anser inte att en kostnad så stor som 240 miljoner kronor kan motiveras, utan att alternativ utreds, samt att kostnaderna för åtgärder som syftar till att minimera barriäreffekter som stambanan skapar till största del bör bäras av Trafikverket.

Exploateringsnämnden instämmer i att Västra Stambanan utgör en barriär och att en förbindelselänk för ekologisk spridning och rekreation är i linje med stadens strategiska planering. Nämnden ser att ytterligare planering behövs och att nämnden

som markägare gärna bidrar med personal, även om det blir svårt att bidra med finansiering eftersom det saknas exploateringsprojekt i närheten av området.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positivt inställd till anläggandet av en ekodukt/sociodukt för att göra det lättare att röra sig mellan naturreservat. Då syftet med en sådan är att kompensera för järnvägens barriäreffekt anser nämnden att huvuddelen av finansieringen bör komma från Trafikverket.

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i en överbyggnad över järnvägen skulle minska barriäreffekten och att det ligger i linje med översiktsplanens förslag om att förstärka det ekologiska sambandet Hagsätra – Älvsjö. Nämnden ställer sig generellt positiv till kopplingar över och under Stambanan och ser att reservatsföreskrifterna inte skulle utgöra ett hinder. Om och när eventuella förutsättningar finns för en åtgärd i linje med förslaget kommer kontoret att medverka till att finna lösningar.

Trafiknämnden anser att det är fortsatt intressant att utreda en sociodukt över stambanan mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen. Nämnden har gjort en grov kostnadsuppskattning till cirka 240 miljoner kronor för bygget. Ett eventuellt kommande utredningsarbete bör undersöka möjligheten till statlig medfinansiering. Trafiknämnden ser inte att det finns ekonomiskt utrymme för nya broar i någon större utsträckning, då många befintliga kommunala broar har stora reinvesteringsbehov.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd anser att en ekodukt sannolikt skulle bidra positivt till de ekologiska och rekreativa värdena i Älvsjöskogen, men att det handlar samtidigt om en mycket stor investering, där staden behöver genomföra vidare utredningar kring åtgärden. Trafikverket behöver även involveras.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Älvsjöskogens naturreservat är ett grönområde med lokal betydelse för boende i Stuvsta, Hagsätra och Älvsjö. Området är även betydelsefullt för biologisk mångfald. Naturområdet delas idag i två delar av järnvägen, vilket utgör en barriär för människor, djur och natur. Mot bakgrund av detta föreslår motionen anläggande av en ekodukt/sociodukt som förbinder östra och västra Älvsjöskogen.

Vi håller med om att konnektiviteten mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen behöver stärkas och är positiva till idén om en eko- och sociodukt över stambanan. Det är en fråga som har varit aktuell för utredning inom staden sedan flera år tillbaka och som nämns bland de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald (SÅF) för området. Kostnadsnivån av en sådan åtgärd har dock försvårat genomförandet.

Det är viktigt att Trafikverket tar sitt finansiella ansvar och att åtgärder som syftar till att minimera barriäreffekter skapat av stambanan till största del bekostas av Trafikverket och staten.

Arbetet med att förstärka den gröna infrastrukturen och konnektiviteten mellan olika grönområden i hela Stockholm är en stor utmaning som kräver en systematik och ett nytt arbetssätt. Därför är vi i majoriteten glada och stolta över att ta steg framåt i denna riktning i och med budgeten för 2024, där vi bland annat avsätter ytterligare medel för att förstärka och skydda viktiga spridningskorridorer och gröna strukturer, utifrån stadens stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF).

Bilaga

Motion om ekodukt över västra stambanan i Älvsjö, dnr KS 2023/771-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 24 april 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. att kommunstyrelsen tillstyrker motionen
2. att därutöver anföra följande:

Först måste vi beklaga att motionen inte remitterats till Älvsjö Miljöråd vilket hade begärts av Centerpartiet. Vidare är det ändå glädjande att föredragande borgarråd och berörda nämnder verkar rörande överens om att Centerpartiets förslag att bygga en ekodukt som förbinder östra och västra Älvsjöskogen är en bra lösning för den gröna infrastrukturen i området. Vilket skulle gynna både den ekologiska spridningen och möjligheterna för rekreation. Föredragande borgarråd skriver bland annat: ”Vi håller med om att konnektiviteten mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen behöver stärkas och är positiva till idén om en eko- och sociodukt över stambanan.”

Ändå känner Centerpartiet oro för att den politiska viljan att bifalla motionen och att göra verklighet av den nödvändiga kopplingen mellan de två skogsområdena i slutändan ändå kommer att saknas hos den styrande majoriteten. Både föredragande borgarråd och nämnder pekar på att kostnadsnivån för ett sådant projekt försvårar genomförandet. Och vikten av att Trafikverket och staten tar sitt finansiella ansvar.

Centerpartiet hoppas därför få se handlingskraft hos den styrande majoriteten i frågan. Att föredragande borgarråd, som uppenbarligen tycker att Centerpartiets

förslag är en bra lösning, tar det ansvar stockholmarna kan förvänta sig och driver på att för att lösa finansieringsfrågan tillsammans med Trafikverket och staten. Så får vi ett grönare Stockholm.

Ärendet

Ashna Ibrahim (C) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att Älvsjöskogens naturreservat är ett flitigt använt grönområde med stor lokal betydelse för boende i Stuvsta, Hagsätra och Älvsjö samt att området är även ekologiskt betydelsefullt för biologisk mångfald.

Vidare framför motionären att stadsdelen idag delas i två delar av järnvägar och trafikleder vilka går rakt igenom naturreservatet och utgör en kraftig barriär för både människor och djur. Motionären påpekar att denna barriär påverkar den biologiska mångfalden negativt och minskar möjligheten att utöva friluftsliv och närrekreation. 2005 tog dåvarande Trafikverket och Banverket fram ett åtgärdsprogram för att minska barriäreffekter av statliga vägar och järnvägar i storstadsregionerna. Järnvägen genom Älvsjöskogen pekades ut som en av de 23 viktigaste barriärerna att åtgärda i Stockholms län.

Motionären föreslår därför att en ekodukt/sociodukt som förbinder östra Älvsjöskogen med västra Älvsjöskogen byggs över stambanan. Detta för att stärka de ekologiska värdena i skogen och för att möjliggöra tillgång till skogen, till Långsjöns bad- och skridskomöjligheter för invånare i Örby och Hagsätra samt till de nya bostäderna vid Älvsjömässan.

Enligt motionären finns det redan idag en byggrätt för en gångbro över stambanan som skulle kunna utvecklas till en ekodukt/sociodukt. Finansiering bör enligt motionären kunna hittas genom stadens investeringsmedel såsom Grönare Stockholm såväl som hos andra aktörer. Trafikverket har exempelvis avsatt 4,7 miljarder kronor i en nationell plan för 2022-2033 för miljöåtgärder av denna typ.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, OK Älvsjö-Örby och Stockholms Naturskyddsförening.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, OK Älvsjö-Örby och Stockholms Naturskyddsförening har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Östra och västra Älvsjöskogen benämns ofta numera som Älvsjöskogen, för den västra delen av skogen och Hagsätraskogen, för den östra delen. Stadsledningskontoret använder dessa benämningar i sitt svar.

I Översiktsplan för Stockholms stad, antagen av kommunfullmäktige i februari år 2018, finns ett ekologiskt samband angivet mellan bland annat Älvsjöskogen och Hagsätraskogen. Av planen framgår även att det ekologiska sambandet mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen behöver förbättras.

Både Älvsjöskogen och Hagsätraskogen är naturreservat. I beslutsdokument för Älvsjöskogens respektive Hagsätraskogens naturreservat står det att reservatsföreskrifterna inte ska utgöra hinder för att anlägga en ekodukt eller en gång- och cykelbro över stambanan. Det finns även planstöd för en gångbro över stambanan.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att västra stambanan utgör en barriär. Älvsjöskogens naturreservat har betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden. Kopplingar över och under stambanan som stärker sociala och ekologiska samband där det är möjligt är i enlighet med stadens strategiska planering.

I kommunfullmäktiges budget för 2016 fanns ett uppdrag till trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden att utreda möjliga platser där gröna övergångar i form av ekodukter över vägar och järnvägar kan göras. I utredningen, dnr T2017-00899, föreslås sociodukter istället för ekodukter. En ekodukt är en bro avsedd att leda ekosystem över en barriär medan en sociodukt är en passage anpassad för både människor och djur. Utredningen bedömde att en sociodukt på aktuell plats skulle behöva ha en längd om 40 meter och en bredd om 30 meter. Kostnaden blir hög eftersom bygget kan komma att påverka tågtrafiken på stambanan. En grov kostnadsbedömning för en sociodukt över stambanan beräknades till runt 200 000 kr per kvadratmeter broyta. Vilket grovt uppskattat skulle innebära en kostnad om 240 miljoner kronor.

Stadsledningskontoret anser inte att en så stor kostnad kan motiveras utan att alternativ utreds. Att använda medel inom ramen för Grönare Stockholm skulle, som miljö- och hälsoskyddsnämnden påpekar, innebära att i stort sett samtliga andra projekt trängs undan. Stadsledningskontoret anser därutöver att kostnaderna för åtgärder som syftar till att minimera barriäreffekter som stambanan skapar till största del bör bäras av Trafikverket.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att en koppling för människor, växter och djur över eller under järnvägen fortsatt bör diskuteras med Trafikverket senast i samband med framtida utbyggnader av spårområdet. Sådana utbyggnadsplaner ligger sannolikt längre fram i tiden.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2023 följande.

Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Svante Linusson (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret instämmer i att Västra Stambanan utgör en barriär genom söderort och att Älvsjöskogens naturreservat har stor lokal betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden. Kontoret konstaterar att en förbindelselänk för ekologisk spridning och rekreation är i linje med stadens strategiska planering och inriktningen i stadens budget.

Denna typ av förbindelselänk erfordrar ytterligare planering med avvägningar kring placering, genomförbarhet och finansiering. Som markägare till den mark som skulle ingå i sådan planering bidrar kontoret gärna med sitt deltagande i form av personal, även om kontoret ser det som svårt att bidra med finansiering av planering och genomförandet av denna anläggning eftersom det saknas exploateringsprojekt i närheten av området.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2023 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss.

Reservation av Ashna Ibrahim (C), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig generellt positiv till överbyggande av barriäreffekter av infrastruktur genom socio-/ekodukter. Förslaget läge stämmer väl överens med tidigare framtagna underlag och är prioriterat som förstärkningsåtgärd i såväl gällande översiktsplan, stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald samt i underlagsutredningarna för de båda reservaten.

Förvaltningen vill inledningsvis förtydliga att området som i motionen kallas för östra Älvsjöskogen sedan 2021 är skyddat som kommunalt naturreservat med benämning Hagsätraskogens naturreservat. Därmed utgår förvaltningen ifrån att motionen

handlar om att bygga en ekodukt/sociodukt över stambanan mellan Älvsjöskogens och Hagsätraskogens naturreservat. Detta innebär att det är två olika stadsdelar som berörs, d v s Hägersten-Älvsjö och Enskede-Årsta-Vantör.

Förvaltningen instämmer med att Älvsjöskogens naturreservat har stor lokal betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden. Reservatet har stora rekreativvärden för bl. a. skogspromenader, naturpedagogik, motion och lek.

Förvaltningen instämmer också i att stambanan idag utgör en barriär för både människor och många djur. För växter och vissa djur kan spridning dock vara möjlig redan idag.

I beslutsdokumentet för Hagsätraskogens naturreservat beskrivs stambanans barriäreffekt och möjlighet till en ekodukt/sociodukt. Vägverkets och Banverkets åtgärdsprogram nämns också.

Älvsjöskogens och Hagsätraskogens naturreservat är viktiga delar av Stockholms gröna infrastruktur och utgör kärnområde för biologisk mångfald. De är också en del av en spridningszon mellan Bornsjökilens och Hanvedenkilens innersta spetsar. För eklevande arter är spridningszonen i Hagsätraskogens naturreservat av regional betydelse.

Bostadsområden och parkstråk som omger Älvsjöskogen och Hagsätraskogen utgör spridningszoner västerut mot bland annat Solbergaskogen, Långsjöområdet och österut mot Rågsveds naturreservat och vidare till Magelungen. Enligt förvaltningen är en förstärkt kontakt mellan dessa naturområden viktig för spridningen av organismer men även för att människor ska ha möjlighet att röra sig längre sträckor i en grön omgivning.

I beslutsdokument för Älvsjöskogens respektive Hagsätraskogens naturreservat står det att reservatsföreskrifterna inte ska utgöra hinder för att anlägga en ekodukt eller en gång- och cykelbro över stambanan, eller för en passage under järnvägen.

I gällande detaljplan för Östra Älvsjöskogen som vann laga kraft 1988 föreslogs det bland annat en gångbro över järnvägen vid Älvsjö industriområde "...för att göra även den västra Älvsjö skogen tillgänglig för de boende i Hagsätraområdet."

Möjligheten att koppla samman Hagsätraskogens naturreservat och Älvsjöskogens naturreservat med en ekodukt har diskuterats inom ett uppdrag om att utreda möjliga platser för ekodukter i hela staden, som trafikkontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden genomförde 2016 (Dnr MHN 2017-4156; Dnr TN:T2017-00899). Slutsatsen var att en koppling för människor, växter och djur över eller under järnvägen fortsatt bör diskuteras med Trafikverket och regionens trafikförvaltning, senast i samband med framtida utbyggnader av spårområdet, inklusive stickspåret till pendeltågsdepån.

Bygandet av en ekodukt/sociodukt över västra stambanan tas upp även i det stadsdelvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF) som togs fram av

miljöförvaltningen och flera andra förvaltningar inom staden och som antogs 2022. Enligt SÅF:et för Hägersten-Älvsjö och Skärholmen skulle en ekosociodukt här möjliggöra ett grönt förstärkningsstråk och samtidigt gynna ett flertal organismer.

I samband med planeringen av Hagsätraskogens naturreservat har diskussioner förts om möjligheten att tillskapa en undergång för människor och djur under järnvägen. Öppna undergångar finns idag i banvallen under stambanans spår i höjd med det öppna dalstråket i Hagsätraskogen, men inte under stickspåren. En undergång mellan reservaten skulle även kunna gynna djur knutna till vatten. Vid framtida förändringar av spårområdet och stickspåret till pendeltågsdepån bör även frågan om en undergång finnas med.

Enligt motionen bör projektet kunna finansieras genom stadens investeringsmedel såsom Grönare Stockholm samt av andra aktörer såsom Trafikverket. Grönare Stockholm är en satsning inom Stockholms stad som syftar till att utveckla stadens gröna värden. En eventuell finansiering av ekodukten i Älvsjö som Grönare Stockholms projekt bör utvärderas noggrant då det skulle ta upp en stor del av de tillgängliga resurserna till nackdel för andra aktuella projekt i andra delar av staden. Eftersom ekoduktens syfte ska vara att åtgärda eller åtminstone kraftigt minimera barriäreffekten som stambanan skapar är nämndens mening att den största delen av finansieringen bör komma från Trafikverket.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2023 följande.

Trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

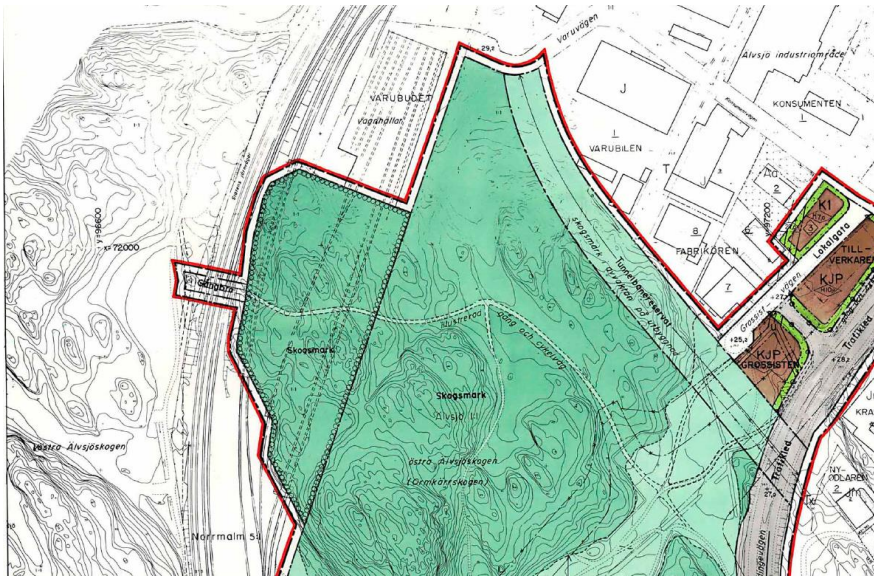
Reservation av Markus Berensson m.fl. (C), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret anser att eftersom denna koppling finns med i flera av stadens planeringsdokument så är det fortsatt intressant att utreda en sociodukt över stambanan mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen. Kontoret har gjort en grov kostnadsuppskattning till cirka 240 miljoner kronor för bygget av en sociodukt på denna komplicerade plats. Ett eventuellt kommande utredningsarbete bör undersöka möjligheten till statlig medfinansiering.

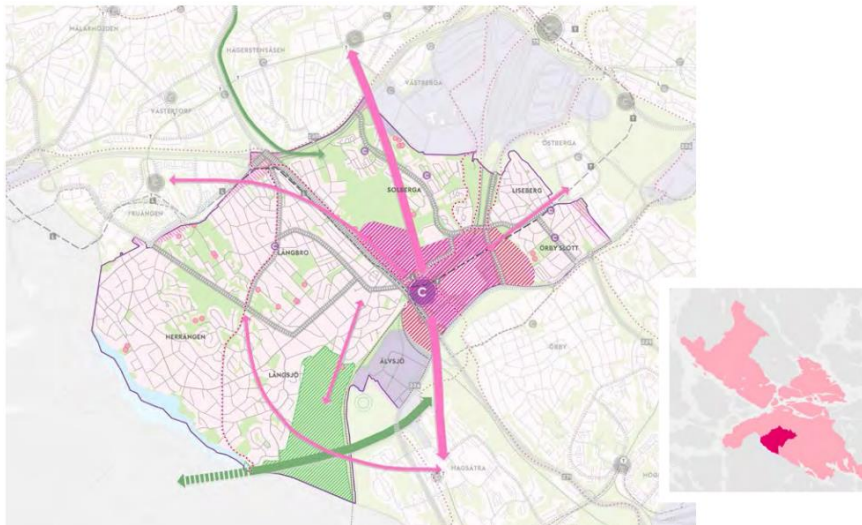
Östra och västra Älvsjöskogen benämns ofta numera som Älvsjöskogen (västra Älvsjöskogen) och Hagsätraskogen (östra Älvsjöskogen). I texten nedan används alla alternativen. Både Älvsjöskogen och Hagsätraskogen är naturreservat.

Förslag på att passera stambanan har funnits i stadens planering under en längre tid. Detaljplanen som motionären hänvisar till är från 1987 och i planbeskrivningen står att en gångbro ska vara till ”för att göra även den västra Älvsjöskogen tillgänglig för boende i Hagsätraområdet”.

Utsnitt av detaljplanekartan för detaljplan östra Älvsjöskogen mm där den planlagda gångbron över stambanan är med.

I stadens översiktsplan finns ett ekologiskt samband inritat mellan bland annat Älvsjöskogen och Hagsätraskogen. I översiktsplanen står att ”även det ekologiska sambandet mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen behöver förbättras”.

Urklipp från stadens översiktsplan där detta ekologiska samband finns med.

I 2016 års budget gavs ett uppdrag till trafiknämnden och till miljö- och hälsoskyddsnämnden att utreda möjliga platser där gröna övergångar i form av ekodukter över vägar och järnvägar kan göras. Ett PM, dnr T2017-00899, togs fram 2017 av förvaltningarna med förslag på platser för ekodukter/sociodukter varav en av dessa platser är på denna aktuella plats, alltså över stambanan för att förbinda östra och västra Älvsjöskogen med varandra. PM:et föreslår sociodukter istället för ekodukter och så även på denna plats. En ekodukt är en bro avsedd att leda ekosystem över en barriär. En sociodukt är inte avsedd för mänsklig trafik, även om människor

kan vistas där som i annan naturmark. En sociodukt är en passage anpassad för både människor och djur.

I förslag till beslut för inrättandet av naturreservat för Hagsätraskogen hänvisas till PM:et som beskrivs i stycket ovan avseende möjligheten att bättre koppla samman Hagsätraskogen och Älvsjöskogen.

Idag finns inga gång- och cykelpassager över eller under stambanan mellan Magelungsvägen och Stuvsta i Huddinge. Det är ett avstånd på cirka 2,4 kilometer.

En grov kostnadsbedömning för en sociodukt över stambanan uppskattas till 200 000 kr per kvadratmeter broyta. Detta är en hög kostnad eftersom bygget kan komma att påverka tågtrafiken på stambanan. Socioduktens bredd har bedömts till cirka 30 meter och längden till cirka 40 meter. Uppskattad kostnad för sociodukten blir därmed cirka 240 miljoner kronor.

I Stockholm har kopplingar över stora barriärer ofta lösts genom exploatering i de fall där de har byggts. Kontoret har många befintliga broar som börjar nå sin tekniska livslängd och därmed stora kommande kostnader för reinvesteringar. Därmed ser inte kontoret att det finns ekonomiskt utrymme för nya broar i någon större utsträckning. Trafikverket har enligt motionären 4,7 miljarder för denna typ av åtgärd från den nationella planen. Med tanke på att det är stambanan som utgör barriär så bör Trafikverket vara en viktig part för finansiering, antingen genom stadsbidrag eller genom särskild satsning.

Då sociodukt över stambanan mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen finns med i flera av stadens planeringsdokument kan en sådan investering utredas vidare. Trafikkontoret har varken uppdrag eller budget att inleda ett sådant arbete i dagsläget utifrån nuvarande ramar.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2023 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att Västra Stambanan utgör en barriär genom söderort och att Älvsjöskogens naturreservat har stor lokal betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden. Översiktsplanen föreslår att det ekologiska sambandet Hagsätra – Älvsjö stärks vilket gynnar utvecklingen av en

sammanhängande stad såväl ekologiskt som rekreativt och socialt. Stadsbyggnadskontoret ställer sig generellt positiva till kopplingar över och under Stambanan och verkar för att stärka sociala och ekologiska samband över denna där det är möjligt genom stadsutveckling.

I beslutsdokument för Älvsjöskogens respektive Hagsåtraskogens naturreservat står det att reservatsföreskrifterna inte ska utgöra hinder för att anlägga en ekodukt eller en gång- och cykelbro över stambanan, eller för en passage under järnvägen. Det finns även planstöd för en gångbro över stambanan.

Stadsbyggnadskontoret konstaterar att en förbindelselänk för ekologisk spridning och rekreation är i linje med stadens strategiska planering och inriktningen i stadens budget. Det är fortsatt många förutsättningar som behöver studeras och avvägningar som behöver göras avseende placering, genomförbarhet och finansiering. Om och när eventuella förutsättningar finns för en åtgärd i linje med den motionären föreslår kommer stadsbyggnadskontoret att medverka till att finna lösningar som kan överbrygga den barriär som stambanan idag utgör.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 september 2023 följande.

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Särskilt uttalande av Henrik Falk (C), se Reservationer m.m.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

En ekodukt är en bred bro med intentionen att leda ett helt ekosystem över en barriär såsom en väg eller järnväg. Rekommendationen är att den inte ska vara smalare än 20 meter och försedd med vegetation. En sociodukt är en passage anpassad för både människor och djur, med både vegetation och en gång- och cykelväg.

Älvsjöskogens naturreservat inrättades 2015, väster om järnvägen. Den mindre del av skogen som ligger öster om järnvägen inrättades 2021 som Hagsåtraskogens naturreservat.

2017 genomförde trafikkontoret och miljöförvaltningen en inventering av möjliga platser för ekodukter i Stockholm, utifrån ett uppdrag i budgeten. I Stockholm fanns då två ekodukter / sociodukter i Hammarby sjöstad. I rapporten redovisade förvaltningarna ytterligare fem platser som lämpliga för ekodukter / sociodukter. En av dessa var mellan östra och västra Älvsjöskogen över stambanan.

Stadsdelsförvaltningen känner inte till att förslaget till ekodukt / sociodukt i Älvsjöskogen har utretts vidare. Förvaltningen anser att en ekodukt sannolikt skulle bidra positivt till de ekologiska och rekreativa värdena i Älvsjöskogen, men det

handlar samtidigt om en mycket stor investering. Just på grund av storleken på denna typ av investering behöver staden genomföra en vidare utredning för att fastslå framtida prioriteringar. Trafikverket behöver även involveras.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av Svante Linusson (C)

Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet tackar förvaltningen för ett bra och genomarbetat svar där man ställer sig positiv till överbyggande av barriäreffekter av infrastruktur genom ekodukter. Vidare menar förvaltningen att förslaget stämmer väl överens med tidigare framtagna underlag och är prioriterat som förstärkningsåtgärd i såväl gällande översiktsplan, stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald samt i underlagsutredningarna för de båda reservaten.

Vidare instämmer förvaltningen i det som för Centerpartiet utgjort bakgrunden till motionen, bl.a. att Älvsjöskogens naturreservat har stor lokal betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden samt att stambanan idag utgör en barriär för både människor och många djur.

Centerpartiet nämner vidare i sin motion att Trafikverket har avsatt 4,7 miljarder kronor i nationell plan 2022-2033 för miljöåtgärder av denna typ och förvaltningen ser ut att dela Centerpartiets uppfattning att finansieringen av byggandet av en ekodukt på den aktuella platsen kan mycket väl finansieras genom Trafikverket.

Från Centerpartiets sida gläder vi oss åt förvaltningens positiva svar på vår motion om ekodukt över västra stambanan i Älvsjö och hyser därmed en förväntan att motionen också blir verklighet.

Särskilt uttalande av Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP)

Vi håller med om att konnektiviteten mellan Älvsjöskogen och Hagsåtraskogen behöver stärkas och är positiva till idén om en eko- och sociodukt över stambanan. Det är en fråga som har varit aktuell för utredning inom staden sedan flera år tillbaka och som nämns bland de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald för området. Kostnadsbilden av en sådan åtgärd har dock försvårat genomförandet.

En ny stadsdel ska utvecklas i Älvsjö där Stockholmsmässan idag ligger. Detta öppnar för nya finansieringsmöjligheter av åtgärder som stärker den biologiska mångfalden, exempelvis en eko- och sociodukt. Vi ser därför fram emot ett förstärkt arbete för sammanhängande grönstruktur och fungerande spridningsfunktioner i området.

Samtidigt är arbetet med att förstärka den gröna infrastrukturen och konnektiviteten mellan olika grönområden i hela Stockholm en större utmaning som kräver en

systematik och ett nytt arbetssätt. Därför är vi i majoriteten glada och stolta över att ta steg framåt i denna riktning i och med det rödgröna förslaget till budget för 2024. Vi avsätter ytterligare medel för att förstärka och skydda viktiga spridningskorridorer och gröna strukturer, utifrån stadens stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF). Vi sätter även igång utredningen av en ny finansierings- och styrningsmodell för genomförande av åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden och konnektiviteten i hela staden, vidareutvecklar den ekologiska kompensationen som verktyg och inrättar en stadsekolog med ansvar att samordna arbetet med att nå stadens mål om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av Ashna Ibrahim (C)

Ashna Ibrahim (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet tackar förvaltningen för ett bra och genomarbetat svar där man ställer sig positiv till överbyggande av barriäreffekter av infrastruktur genom ekodukter. Vidare menar förvaltningen att förslaget stämmer väl överens med tidigare framtagna underlag och är prioriterat som förstärkningsåtgärd i såväl gällande översiktsplan, stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald samt i underlagsutredningarna för de båda reservaten.

Vidare instämmer förvaltningen i det som för Centerpartiet utgjort bakgrunden till motionen, bl.a. att Älvsjöskogens naturreservat har stor lokal betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden samt att stambanan idag utgör en barriär för både människor och många djur. Centerpartiet nämner vidare i sin motion att Trafikverket har avsatt 4,7 miljarder kronor i nationell plan 2022-2033 för miljöåtgärder av denna typ och förvaltningen ser ut att dela Centerpartiets uppfattning att finansieringen av byggandet av en ekodukt på den aktuella platsen kan mycket väl finansieras genom Trafikverket.

Från Centerpartiets sida gläder vi oss åt förvaltningens positiva svar på vår motion om ekodukt över västra stambanan i Älvsjö och hyser därmed en förväntan att motionen också blir verklighet.

Trafiknämnden

Reservation av Markus Berensson m.fl. (C)

- a. Trafiknämnden tillstyrker motionen.
- b. Trafiknämnden tar kontakt med Trafikverket för att undersöka möjlighet att ta del av statlig medfinansiering.

c. Därutöver anföra följande:

Det finns ett starkt stöd i gällande detalj- och översiktsplaner för en ekodukt eller sociodukt vid denna plats, vilket även trafikkontoret belyser i sitt svar på motionen. Alltsedan 1987, när detaljplan 8487 antogs, har staden haft en ambition att ”även den västra Älvsjöskogen tillgänglig för boende i Hagsätraområdet”. Staden har även återkommit till denna ambition i utredningsuppdrag. När det nu planeras för storskalig stadsbebyggelse i området och förbättrade kollektivtrafikförbindelser är det än mer aktuellt att staden tar aktiva åtgärder för att förverkliga denna ambition. Ett första steg är att ta kontakt med Trafikverket för att ansöka om statlig medfinansiering ur den nationella planen 2022-2033 för miljöåtgärder av denna typ.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Jonas Naddebo (C)

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar kontorets positiva inställning en koppling över Stambanan för att stärka sociala och ekologiska samband. Kontoret konstaterar att en förbindelselänk för ekologisk spridning och rekreation är i linje med stadens strategiska planering och att det finns planstöd för en gångbro över stambanan.

Vidare instämmer kontoret i det som för Centerpartiet utgjort bakgrunden till motionen, bl.a. att Älvsjöskogens naturreservat har stor lokal betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden samt att stambanan idag utgör en barriär för både människor och många djur. Däremot menar kontoret att förutsättningarna avseende bland annat finansiering behöver studeras vidare. Som Centerpartiet nämner i sin motion har Trafikverket avsatt 4,7 miljarder kronor i nationell plan 2022-2033 för miljöåtgärder av denna typ. Miljö- och hälsoskydds-nämnden delar Centerpartiets uppfattning att byggandet av en ekodukt på den aktuella platsen mycket väl kan finansieras till största del genom Trafikverket.

Från Centerpartiets sida gläder vi oss åt förvaltningens positiva svar på vår motion om ekodukt över västra stambanan i Älvsjö och hyser därmed en förväntan att motionen också blir verklighet.

Särskilt uttalande av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP)

Vi håller med om att konnektiviteten mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen behöver stärkas och är positiva till idén om en eko- och sociodukt över stambanan. Det är en fråga som har varit aktuell för utredning inom staden sedan flera år tillbaka och som nämns bland de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald för området. Kostnadsbilden av en sådan åtgärd har dock försvårat genomförandet.

En ny stadsdel ska utvecklas i Älvsjö där Stockholmsmässan idag ligger. Detta öppnar för nya finansieringsmöjligheter av åtgärder som stärker den biologiska mångfalden, exempelvis en eko- och sociodukt. Vi ser därför fram emot ett förstärkt arbete för sammanhängande grönstruktur och fungerande spridningsfunktioner i området.

Samtidigt är arbetet med att förstärka den gröna infrastrukturen och konnektiviteten mellan olika grönområden i hela Stockholm en större utmaning som kräver en systematik och ett nytt arbetssätt. Därför är vi i majoriteten glada och stolta över att ta steg framåt i denna riktning i och med det rödgröna förslaget till budget för 2024. Vi avsätter ytterligare medel för att förstärka och skydda viktiga spridningskorridorer och gröna strukturer, utifrån stadens stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF). Vi sätter även igång utredningen av en ny finansierings- och styrningsmodell för genomförande av åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden och konnektiviteten i hela staden, vidareutvecklar den ekologiska kompensationen som verktyg och inrättar en stadsekolog med ansvar att samordna arbetet med att nå stadens mål om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Henrik Falk (C)

Centerpartiet tackar förvaltningen för ett bra och genomarbetat svar där man ställer sig positiv till överbyggnad av barriäreffekter av infrastruktur genom ekodukter. Vidare menar förvaltningen att förslaget stämmer väl överens med tidigare framtagna underlag och är prioriterat som förstärkningsåtgärd i såväl gällande översiktsplan, stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald samt i underlagsutredningarna för de båda reservaten. Vi noterar också ett positivt och mer utvecklat svar från Miljö och hälsoskyddsförvaltningen.

Vidare instämmer förvaltningen i det som för Centerpartiet utgjort bakgrunden till motionen, bl.a. att Älvsjöskogens naturreservat har stor lokal betydelse för boende i området och för den biologiska mångfalden samt att stambanan idag utgör en barriär för både människor och många djur.

Centerpartiet nämner vidare i sin motion att Trafikverket har avsatt 4,7 miljarder kronor i nationell plan 2022-2033 för miljöåtgärder av denna typ och förvaltningen ser ut att dela Centerpartiets uppfattning att finansieringen av byggandet av en ekodukt på den aktuella platsen kan mycket väl finansieras genom Trafikverket.

Från Centerpartiets sida gläder vi oss åt förvaltningens positiva svar på vår motion om ekodukt över västra stambanan i Älvsjö och hyser därmed en förväntan att motionen också blir verklighet.